СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 163. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 16. липня 1931. VOL. XXXIX. No. 163. Jersey City, N. J., Thursday, July 16, 1931. THREE CENTS.

НОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УРЯДУ З МАЙНЕРСЬКИМИ УРЯДНИКАМИ

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ТРЕТЮ КОНФЕРЕНЦІЮ ДЛЯ ЗВЕДЕННЯ ОБОХ СТОРІН.

ВАШИНҐТОН. — Секретар праці Док та секретар торговлі Ламонт відбули нову конференцію з представниками майнерської юнії „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" в справі положення в промислі мягкого вугля.

По конференції урядники заявили, що конференція мала на ціли знайти спосіб, яким можна би звести на спільну конференцію всіх представників власників копалень на страйкуючих робітників. Уряд свідомий трудности завдання, бо з одного боку проти такої конференції стоїть багато загорілих власників, а з другого боку радикальна майнерська юнія, котра веде страйк і котра не хоче признати навіть звязку з поміркованою „Юнайтед Майн Воркерс", подала до Білого Дому петицію, в якій сказала, що вона є проти всякої краєвої конференції.

ЗНОВУ ВЖИВАЮТЬ НАСИЛЬСТВА.

ПІТСБУРҐ. — У Мідленді, недалеко Канонсбергу, спалено до тла дім одного скебуючого майнера. В Атлясбергу, недалеко Авелії, спалено один дім компанії Карнеґі Кол Ко.

Томас Маєрскоф, радикальний аґітатор, зложив бонд на суму півтретя тисячі долярів, яку на нього наложено на основі закиду вини за зворушення у Вайлвуд.

Колстон Варн, бувший професор Пітсбурського університету, заявив співредакторови тижневика „Нейшен", котрий приїхав сюди на розслід промислових умовин у вуглевім промислі, що теперішній страйк і хаос у промислі є вислідом політики вуглевих баронів, які в 1927 та 1928 році домагалися ліквідації майнерської юнії „Юнайтед Майн Воркерс" як передумови до заведення ладу.

СТРАЙКАРІ НЕ ХОЧУТЬ УРЯДОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА.

ПРОВІДЕНС (Род Айленд). — Анна Вайнсток, комішенерка замирення в стейтовім департаменті праці, старалася довести до конференції між власниками ткацьких фабрик та страйкарами, але страйковий комітет відмовився слухати її.

Комішенерка, приїхавши до Провіденс, скликала збори горожан, на яких вибрано комітет, що мав запросити на конференцію страйковий комітет для обговорення домагань. На означене для цеї конференції місце в означенім часі ніхто не явився.

Деякі фабрики пробують розпочати роботу, але це їм не вдається. Вони можуть похвалитися лиш дуже малим числом страйколомів. Інші фабрики навіть не пробують розпочинати праці. На декотрих з них ще далі стоять машинові кріси, а колючі дроти обгороджують доми.

ЗБОРИ ЮНІЇ КОРАБЕЛЬНИХ ВАНТАЖНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Вілієм Ґрін, голова Американської Федерації Праці, промовляючи на зборах юнії корабельних вантажників, що почалися ту у вівторок, взивав робітників до боротьби проти знижування робітничої заплати.

Сенатор Ваґнер виступав проти федерального уряду за його неробство для полагодження безробіття. Він подавав число безробітних на 6 міліонів та предсказував ще тяжчу зиму від попередної.

ЗАГИНУВ ВІД ГРОМУ.

НЮАРК (Ню Джерзі). — Грім ударив у громадку грачів у ґолфа на ґолфовій площі клюбу Велі Вю в Іст Ґановер Тавншіп. 27-літній Вілієм Лейк, що подавав палички до гри грачам, загинув на місці, а двох грачів стратили притомність.

Грім ударив теж у вежу Голяндської Реформованої Церкви в Стентон, Ню Джерзі; мимо заходів пожарників церква згоріла. У Ламбертвілі грім ударив у дзвіницю школи та в дім Чарлза Бера. Бера приголомшило, але лікарі привернули його до життя.

ЧОГО ТО ВЖЕ НЕ КРАДУТЬ.

НЮ ЙОРК. — Один полісмен заарештував у парку 20-літнього Сема Пастора, котрого піймав, як він набирав собі в парку землі до скринки. На запит полісмена, на що він це робить, Пастор сказав, що він думає засидити собі в скринці квіти. Полісмен доставив його в міський суд, де його будуть судити за крадіж міської власности.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

Українське співацьке товариство „Боян", в Йонкерс, Ню Йорк, буде співати на радіо зі стації "WCOH" в четвер, 16. липня, в годині 9.30 до 10. вечером.

Між солістами на концерті виступлять: А. Семчич, В. Мандзій та В. Савіцький.

Хором управляти буде Михайло Фатюк з Йонкерс.

СІЄНАРСЬКІ РОБІТНИКИ МАЮТЬ БУТИ ГОРОЖАНАМИ.

В спеціяльній парляментарній комісії, яка розслідує фінанси Канадійських Національних Залізниць, піддав бувший міністер національних доходів, В. Д. Айлер, думку, щоби від робітників тих залізниць вимагати, щоби вони були канадійськими горожанами. Президент залізниць, Генрі Тортон, згодився на ту думку. На будуче робітників будуть питати, чи вони є горожанами.

МІЖ РОСІЙСЬКИМИ БАТЮШКАМИ.

В найвищім цивільнім суді в Едмонтоні відбувався перед суддею Бойлом процес між двома російськими православними батюшками. Позивав свящ. А. Кізюн свящ. Т. Івахнюка за очернення. Кізюн виграв. Суддя сказав, що як би Кізюн був домагався відшкодовання, то був би признав йому поважне відшкодовання.

ЗГОРІЛО ОСМЕРО ДІТЕЙ В ОДНІЙ РОДИНІ.

В Жонквієр, Квебек, згорів дім фармера, а в' ньому осмеро дітей у вiцi від 1—11 літ. Батько помимо зусиль не вратував ні одної дитини. Вогонь повстав, як вони спали.

ВОВК ІДЕ АВТОМ.

Дня 11 червня вечером коло 10 години їхав автом префект повіту Гунедора (Румунія), д-р Бежан, в супроводі директора поліції з Деви, Драґіча. Коли авто переїжджало лісом, напала на нього тічня вовків. Шофер прискорив їзду. Один вовк вискочив на передню часть і їхав понад два кільометри. Коли шофер прискорив ще більше їзду, вовк упав на дорогу. В тій хвилі переїхало його авто і поломило вовкови ноги. Шофер стримав тоді авто, а директор поліції Драґіч застрілив тоді вовка кількома вистрілами з револьвера і взяв убитого вовка в авто.

По приїзді до Деви поробив він заходи, щоби зорґанізувати велике полювання на вовків і не допустити в цей спосіб до нападів на подорожних.

НІМЕЦЬКИЙ ВИНАХІД ПРОТИ ЛІТАКІВ.

З Берліна повідомляють про сензаційний винахід професора берлінської політехніки, Карла Гофмана, якого подробиці закриті таємницею. Предметом винаходу є ґаз, що має служити як охорона проти нападу літаків. Під впливом ґазу перестають працювати мотори. На випадок нападу літаків можна буде окружити заслоною цього ґазу ворожі літаки і зробити їх цілком нешкідливими.

Проф. Гофман признав свій винахід і заявив, що він працює над ним довгі роки. Головним складником ґазу має бути йодетил.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1932.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у багатьох тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людей, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша й остання сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії, то значить, що його оголошення буде стільки дорожче коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить знаходитися в редакції по день 30 серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не є при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не будеться поміщувати у календари), хотілиб, аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1932 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 30 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $10.00. Ці гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

„ТРЕЙДЕР ГОРН" УМЕР ВІД ПРОСТУДИ.

Альфред Альойзіс Смит, відомий світови, як „Трейдер Горн", умер 26 червня у Витстейбл в Аглії по короткій недузі. Перебуваючи в домі своєї сестри, він простудився і від того умер. Умираючи, мав 82 роки. „Трейдер Горн" прибув просто з нетрів Африки, щоби заняти пару літ тому одно з найвизначніших місць між англійськими письменниками. В спілці з панею Етелрідою Люіс він написав книжку „Трейдер Горн". В ній описані його переживання в Африці, де перебував від 1871 р. як ловець, проспектор, торговець, маляр і вояк.

НАПАД НА ПОСЛІВ.

З Варшави прийшла вістка, що на послів д-ра Врону та Паца, які вертали автом до Серпца, напали якісь люди, що їхали тяґаровим автом і зажадали від послів, аби висіли з авта. Напасники мали револьвери й дрючки та побили послів до крови. Вроні зломили руку. Авто здемолювали і забрали 100 зол. Посла д-ра Врону відвезли у шпиталь. Не виключене, що напад мав політичний підклад, бо обидва ці посли опозиційні зі сторонництва Людового.

ЗНАЙШЛИ 320 НАГРАБОВАНИХ ДІЯМАНТІВ.

Сиґуранца арештувала в Ґалацу (Румунія) одного злодія діямантів, що ограбив склад ювелів Реша в Букарешті. Злодієм являється турецький підданий Мордохай Ібен Бей. В його помешканню знайщли 320 брилянтів.

САМОВБИВСТВА СЕРЕД ФАБРИКАНТІВ.

В Пуркерсдорфі в Австрії підрізав собі горло бритвою і помер колись багатий фабрикант лікерів Ришард Вестфрід. Причиною було те, що його фірма збанкротувала і мала 400,000 шілінґів довгу. — В австрійськім місті Вельсі застрілився через банкротство власник фабрики Роберт Блюм.

АРЕШТУВАЛИ ВБИВНИКА НАЧАЛЬНИКА СТАЦІЇ.

Жандармерія арештувала в Хотині (Бесарабія) якогось Івановського, що вбив начальника стації в Клішківцях, Оборе. Іваневський заявив, що він виконав убивство тому, що Оборе засудив підчас війни богатьох комуністів на смерть. Тайна комуністична орґанізація поручила тепер Івановському вбити Оборе.

ЖІНКИ ДУХОВНИКАМИ.

На річній конвенції одної з методиських сект у Лондоні ухвалили допустити жінок до уряду пасторів (священичого стану). На такий випадок жінка мусілаб зректися супружого стану.

Жінки є духониками вже у Тринітаріїв, Баптистів і Конґреґаціональній церкві. Англіканська церква у цій справі досі ще не повзяла рішення.

ХТО МАЄ ВИСІТИ, НЕ ВТОПИТЬСЯ.

Хто має висіти, не втопиться, каже пословиця, однакож се не значить, що його не застрілять. В кождім разі так сталося з Френком Боднаром, за яким пошукувала канадійська поліція, вважаючи його за провідника бандитського нападу на філію Торонтського Банку в Трансксона. Бандити втекли тоді з $12,000, які зрабували в банку, одначе по короткім часі трох бандитів арештовано, вони попризнавались і тепер відсиджують свої реченці. Один Боднар висмикнувся з рук поліції, виїхавши на захід, звідки, як показується, дістався до Злучених Держав. В ночи 19 червня залізничий полісмен в Сіндер Репидс Віск., наткнувся на 4 чоловіків, що спали в тягаровім ваґоні. Він побудив їх і казав їм забратися геть. Одначе вони виглядали йому якось підозріло і він взявся перешукати їх кишені. Коли так дійшов до третього, той вихопив автоматичний револьвер і вистрілив, але хибив. Полісмен вдарив чоловіка кулаком в бороду і сягнув по свій револьвер. Четвертий волоцюга зачав теж стріляти. Неузброєні їх товариші тимчасом повтікали. Полісмен прикучнув і також вистрілив кілька разів. Наконець один з волоцюгів упав, поцілений двома кулями. Другий утік. Відтиски пальців убитого вислано до департаменту справедливости в Вашинґтоні, а там через порівнання їх стверджено, що убитий називався Френк Боднар. При нім знайдено перепустку іміґраційного уряду на імя Луки Романа Пухальського з Гемтремк, Міш.

НІМЕЧЧИНА СТАРАЄТЬСЯ ВРАТУВАТИСЬ СВОЇМИ ЗАСОБАМИ

НАСЕЛЕННЯ ТРИМАЄТЬСЯ СПОКІЙНО. УТВОРИЛАСЬ НОВА МОНАРХІЧНА ПАРТІЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Дводенне замкнення банків і спинення всіх біржевих операцій внесло певне заспокоєння й припинило поспішний відплив золота та чужинецької валюти з Німеччини. Від часу проголошення президентом Гувером мораторії й опозиції Франції з Німеччини за кордон пішло золота, цінних паперів та чужинецької валюти на 500 міліонів долярів. Це майже двічі більше ніж Німеччині тепер довелосяб платити іншим державам, колиб не було мораторії.

Уряд виробляє низку ріжних заходів, щоб вратувати державу від фінансово-економічного краху. Серед населення все більше стає популярним гасло: „Німеччина мусить сама собі помогти. Нема чого чекати допомоги зза кордону!" Населення, яке від війни звикло до ріжних тяжких часів і прикрих несподіванок, затримується спокійно й не виявляє великого поденервовання, не зважаючи на замкнення банків та інші матеріяльні страти.

Президент Гінденбурґ вертається з вакацій до Берліна, щоб разом з правительством видати деякі декрети, потрібні для контролі й унормування фінансово-економічного життя держави. Для зовнішньої торговлі й ріжних фінансових операцій з чужинецькими державами уряд призначить спеціяльного диктатора-комісаря. На це становище намічається визначніший німецький фінансіст Шахт, бувший президент державного банку. Для збільшення паперових грошей в обігу уряд знову випустить так звані „рентен-марки", які будуть забезпечені не золотом, а іншим державним майном.

Політична діяльність комуністів та фашистів-гітлеровців тепер пішла в підпілля, бо поліція закрила всі їх ґазети та інші друковані орґани. Годі сказати, що вони думають робити. Відомо лише те, що Гітлер заявив, що він не божевільний, щоб тепер робити державний переворот, бо вважає ліпшим чекати, поки фашистів не покличуть леґально до влади. Большевики, здається, вичікують виступу фашистів, щоб ті промостили їм дорогу до влади. Тимчасом утворилася нова партія, що називає себе „монархічно-соціялістичною". Ця партія буде боротися за реставрацію монархії, за повалення Версальського мира та за звернення Німеччині бувших її кольоній, Данціґського коридора та інших земель, несправедливо відтятих від неї Версальським миром.

НІМЕЦЬКА КРІЗА ВІДБИЛАСЯ НА ПОЛЬСЬКІМ ШЛЕСЬКУ.

ВАРШАВА (Польща). — Замкнення „Дармштедтер унд Національбанк" відбивася також на Горішньому Шлеську в Польщі. З цим банком була звязана ціла низка ріжних місцевих банків, які вели свою працю з ріжними промисловими фірмами. Тепер у цих банках наступило таке безгрошевя, що треба сподіватися, що багато фірм не зможуть виплатити утримання своїм робітникам за біжучий тиждень.

Польський уряд має тепер постаратися роздобути допомогу ріжним фірмам та підприємствам, щоб запобігти тяжкій крізі. Та уряд також знаходиться у фінансових клопотах, а тому думає звернутися до бельґійських і французьких капіталістів, щоб вони допомогли заступити Німців у Шлеську. Польський злотий упав у ціні й тепер за доляр треба платити не 8.90 злотих, а вже 9.10 злотих.

ФРАНЦІЯ ЗАНЕПОКОЄНА.

ПАРИЖ (Франція). — Французькі політики пильно придивляються до того, що робиться тепер у Німеччині. Значне занепокоєння викликало в Франції повідомлення, що німецький уряд хоче призначити фінансовим диктатором д-ра Шахта, бувшого президента державного банку. Д-р Шахт відомий яко непримиримий ворог Версальського мира.

АНҐЛІЯ МАЄ НАДІЇ НА ЛІПШЕ.

ЛОНДОН (Анґлія). — В урядових та політичних колах панує переконання, що Німеччина вийде з крізи, а тому міжнародне життя далі унормується. Велику надію покладають на поїздку до Берліна анґлійських міністрів, а також на приїзд туди американського секретаря Стейту, Стимсона, який тепер знаходиться в Парижі.

До Парижа вже приїхав анґлійський міністер закордонних справ, Гендерсон, де він буде мати наради з французьким правительством та зі Стимсоном. Звідти Гендерсон виїде до Берліна, щоб там стрінутися 17 липня з премієром Мек Доналдом, котрий у той день має прилетіти з Лондону для нарад з німецьким урядом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8. 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3. 1917, authorized July 31. 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення ред[illegible] відповіда[illegible]

За кожду зміну адреси платиться 10 центів

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВСЕ ЩЕ ПРОТИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ

Полковник Артур Вудс, що недавно зрезиґнував з Гуверового Комітету для Безробіття, вернув з Европи, де він студіював ріжні системи обезпечення проти безробіття. У своїй розмові з представниками газет він заявив, що на основі своїх студій у Німеччині та Англії він прийшов до переконання, що в Америці не можна завести ніякої системи обезпечення проти безробіття. Говорив він, що американська система опирається на приватну милостиню, а коли й уживає публичної, урядової допомоги, то омежується до праці місцевих та повітових урядів.

Становище полковника Вудса не здивує нікого. Його знали здавна як противника обезпечення проти безробіття; а людина, що вже має застарілі погляди про якусь справу, якщо поїде на студії, то дуже рідко може здобутися на безсторонне розглянення фактів: звичайно, вона тільки збирає факти на доказання свого первісного становища. Якби він не був противником обезпечення проти безробіття, то був би не дістав номінації до Комітету для Безробіття, бо й президент Гувер теж відомий зі своєї ворожнечі до обезпечення.

Головним арґументом противників обезпечення є стара фраза: цей спосіб не практичний. Та це арґументовання може лише до деякого часу вдержатися. Приходить життєва практика та показує, чи інші, противні способи, практичні. Власне Америка переживає тепер спробу своїх способів приватної допомоги. Вже минулої зими ця приватна допомога не вистачала, щоб обняти всю масу нещастя, спричиненого безробіттям. Міські та повітові встанови теж мало зробили. Що тепер буде на слідуючу зиму, коли не буде поправи в роботах? Тоді про допомогу буде старатися більше людей, як старалося минулої зими, а жертвенність на допомогу зменшиться. Міські й повітові встанови теж будуть мати більший тягар до винесення. Тоді всі побачать, скільки слушности мають ті, котрі так нас запевняють, що обезпечення проти безробіття може бути добре в Німеччині, може бути добре в Англії, але не в Америці, бо в Америці тільки приватна ініціятива рахується. Факт є фактом, що розвій подій уже сильно підорвав це переконання про приватну ініціятиву, а коли полекші в роботах не буде, то незадовго з цеї дітвацької самопевности й сліду не лишиться. Тоді Америка дозріє розглядати справу безробіття так, як її розглядають досвідні народи.

ПРИЯТЕЛІ БОЛЬШЕВИКІВ

Коли придивитися до того, що тепер пишеться й говориться за кордоном про радянську Росію та про її сатрапів, то впадає в око те, що прихильниками сучасного уряду в Росії є частина світової буржуазії, капіталістів, а також всі диктатори й деспоти, що панують самовладно в своїх сатрапіях. Натомісць всі соціялісти, всі справжні робітничі орґанізації, орґанізації дійсно наукові, гуманітарні, поступові тощо стоять в рішучій опозиції до тої системи, яку впровадили большевики в політичному, культурному, економічному, робітничому й селянському життю.

Так саме серед самих Росіян та російської еміґрації до большевиків з певним вирозумінням ставляться бувші царські охранники, жандарми, чорносотенне старшинство, бувші діячі ріжних чорносотенних орґанізацій і т. п.

Звичайно, в думаючої людини приходить на ум запитання, чому це так? Що є таке в большевиків, що в ріжних сатрапів, визискувачів, ворогів волі й працюючих мас викликає певну прихильність до них і навіть допомогу їм довше притриматися при владі? Не роблять же вони цього для большевицьких гарних очей, або длятого, що комуністи грозять „знищити капіталізм" і на червоних багнетах „принести волю працюючим масам". Ні!

Большевицька система підчинення народних мас своїй волі, рабства й повного поневолення людей безоглядно до їх громадських й особистих прав, дуже приємно промовляє до ріжних сатрапів. Кождий з них завидує „могутности" большевицької адміністрації й „вмінню" розправлятися з людьми так, як того хоче їх сатрапія, або скорше навіть лише один сатрап. В большевицькій політичній системі повного поневолення й жорстокого терору ріжні світові деспоти та сатрапи бачать яскраве підтвердження „правдивости й доцільности" їх власної системи. Вони крім того в большевицькому поступованню супроти працюючих мас знаходять „моральне виправдання" своїм анормальним і жорстоким вчинкам. Вони можуть перед своїми гнобленими масами поставити за зразок комуністичну Росію, де масам живеться з правного та економічного й культурного боку ще гірше й т. п. Ось тому ріжні диктатори, деспоти та сатрапи так скоро й перші старалися признати большевиків як уряд Росії і ввійти з ними в правні й торговельні зносини.

Капіталісти й буржуазія, що толерантно ставляться до большевиків і стараються шляхом моральної підтримки через аґітацію, та реальної підтримки кредитами й торговлею з ними, підтримати як найдовше істнування комуністчної влади в Росії, також знаходять для себе, й лише для себе, а не для працюючих мас, вигоди. Большевицька система кріпацтва на фабриках та в сільському господарстві, большевицька боротьба з професійними робітничими союзами, навіть поза межами Росії, большевицька мізерна платня за працю й тримання в вічному голоді робітничих мас, стрічається симпатично тими, хто хотів би впровадити подібне на своїх фабриках і заводах для більшого визиску свого робітництва. Коли „селянсько-робітнича" влада дозволяє собі так поступати супроти працюючих мас, то це, мовляв, тим більше виправдує буржуазію й капіталістів у їх стремлінню, як найбільше визискати робітника й як найдешевше йому заплатити.

Поява дешевих большевицьких виробів та сирівців, вироблених і здобутих комуністичними рабами, дає можливість ріжним капіталістам, визискувачам та спекулянтам у себе або зменшувати заробітну платню робітництву, щоб конкурувати з російськими виробами та сировиною, або зовсім замикати фабрики й заводи, а натомісць вкладати свої капітали в спекуляцію тим, що привозиться з комуністичної Росії. Для хижацького капіталу всі способи зиску є оправданими, а все те, що збільшує його зиск, є бажаним для нього. Тому ріжні міжнародні спекулянти й крамарі, визискувачі робітничих мас підтримують большевиків, бо зрештою вони знають, що большевики все таки не зроблять їм такої конкуренції, щоб могли позбавити їх великих спекулятивних прибутків.

Ріжні інжініри, фахівці й дорадники большевиків хвалять їх за те, що вони для них щедрі хлібодавці, хвалять за те, що там вони серед рабів заробляють добре. Піддержують комуністів тому, що там вони можуть робити всякі свої „експерименти" в будівництві, виробництві й т. п., яких в нормальних умовах европейського чи американського життя не можна переводити. Деякі з них сподіваються для себе „золотих гір", бо часто нікудишний у себе дома американський, англійський, чи німецький інжінір-фаховець робиться в большевиків дорого плаченим експертом, якого туди пішле певна фірма, що має добрий заробіток на торговлі з Росією. Отся катеґорія ріжних інжінірів також має свої особисті причини вихваляти большевиків, які не лише обернули в рабство 100 міліонів працюючого люду в Росії, але й розстріляли та в тюрмах і засланнях вбили та вбивають що дня міліони жертв „большевицького експерименту".

Деякі з ворогів трудящихся мас стараються підтримати большевиків, щоб вони свій „експеримент" довели до льоґічного кінця, коли зголоднілі й скатовані маси бувшої Росії кровю заллють всі простори в новій революції. Цим вони сподіваються відстрашити свої маси не лише від большевицького „експерименту", але й взагалі від всякої не лише соціялістичної, але й поступової думки.

Нарешті в хвості цих груп плентаються ріжні письменники, „гуманісти", люди, що шукають собі популярности за всяку ціну, люди, які зовсім не розуміються на реальних обставинах життя. Вони також тягнуть своїми голосами в загальному хорі прихильників комуністичної влади. Це все люди мрії, люди утопії, які або линуть своїми думками геть в необмежні простори, або крім прославлення свого особистого я нічого не можуть бачити і знати.

Ось таких прихильників мають большевики за кордоном. Працюючим масам, демократам, та взагалі поступовцям не подорозі з гнобителями та їх прихильниками. Большевики це добре знають, а тому й всю свою боротьбу в чужх державах спрямовують проти соціялістів, демократів, робітничих орґанізацій та взагалі проти всіх приятелів працюючих мас і борців за краще майбутнє людство, яких у себе в Росії розстріляли або увязнили.

Вояки: Пане старший десятнику, не маємо чим вкритися.

Ст. десятник: Не шкодить, вкрийтеся славою.

—o—

Дочка: Мамо, чи то тяжко задержати щось у тайні?

Мати: Не знаю, дитинко, я не пробувала ще.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

SINGERS AT WQAN.

The juvenile choir of St. Michal's Ukrainian Church, North Main avenue, broadcast a program of Ukrainian songs in the studio of WQAN yesterday afternoon, opening at 5 o'clock. The Rev. Vladimir Klodnycky, rector of the chrch, is the director.

(The Scranton Times, Friday, July 10, 1931).

(The newspaper publishes a photo of the choir.)

The Scranton Republican, of Saturday, July 11, 1931, publishes a picture of the Members of Ukrainian Church Confirmation Class, with Rev. Dr. Vladimir Klodnycky.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за травень і червень 1931.

Когус, Н. Й. Данило Зальопаний, член Бр. св. Петра і і Павла, від. 57 У. Н. С., зложив .... $ 1.00

Бофало, Н. Й. Члени Тов. ім. Ів. Франка, від. 299 У. Н. С., зложили по $1: Стах Дідур, Іван Дісик, Самуїл Дісик, Іван Самуляк, Дмитро Стефанюк, Іван Сидорович, Стефан Вальницький, Кость Дідур, Василь Горгота, Ісидор Глинський, Михайло Кавалір, Петро Нагірний, Василь Олексюк, Василь Семків, Петро Судин, Антін Смерека, Павло Сторожук, Антін Федорович, Микола Снайчук. — Разом 19.00

Сиракюз, Н. Й. Члени Тов. Запорожська Січ, від. 317 У. Н. С., зложили: Михайло Дидик $2 і Ілько Чернатович $1. — Разом 3.00

Разом $23.00

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем квітня 1931	$49,563.71
Прихід за травень і червень	23.00
Готівка з кінцем червня 1931	$49,586.71

М. Мурашко голов. предс.

В. Левчик, гол. касієр. **Р. Слободян,** гол. фін. секр.

ВИКАЗ ЗБІРКИ

на фонди:

1. ФОНД СТИПЕНДІЙНИЙ ІМ. СЕМЕНА ЯДЛОВСЬКОГО
2. ПАМЯТНИК НА ГРІБ БЛ. П. СЕМЕНА ЯДЛОВСЬКОГО

за березень—червень 1931.

Сиракюз, Н. Й. Члени Тов. Запор. Січи, від. 317 У. Н. С., зложили по 50 ц.: Мих. Дидик і Лука Залецький; по 25 ц.: М. Новенчук, П. Фірман, Г. Демяник, М. Даньків, Г. Моздір, В. Кіянка, І. Кіщак, І. Чернатович, Й. Маринюк і І. Ліщинський. — Разом 3.50

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ЖЕРТВ

ІМЯ І НАЗВИСКО	РАЗОМ	На Фонд Стипендійний	На Памятник
Члени Тов. Зап. Січи, від. 317 У. Н. С.	$ 3.50	$ 3.50	$—
Попередно оголошено	2,632.10	2,081.10	551.00
Остає готівка в червні 1931	$2,635.60	$2,084.60	$ 551.00

М. Мурашко, голов. предс.

В. Левчик, голов. касієр. **Р. Слободян,** гол. фін. секретар.

УВАГА: При надсиланню дальших збірок проситься виразно подавати, яку суму призначується на кождий фонд осібно. Чеки і „моней-ордери" треба виписувати на UKRAINIAN NAT'L ASS'N, і адресувати: P. O. BOX 76, JERSEY CITY, N. J.

Дж. Діаз Фернандез.

ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ

Ми займали становище, як стрільці в облізлих шапках і витертих одностроях збиралися вже поза кільчастими дротами.

Коли старшини переводили зміну, залога, що відходила, підсміхалася з нас:

— Маєте приємне літо.

літо.

— Тамті з долу не стріляють сливками.

— Бідні хлопці, скільки ще лишається вам ліній окопів?

Педро Нунез ганьбив:

— Ідіоти, свині!

Після зміни відділ небаром пійшов.

— А пес? Лишимо їм пса?

Ніхто не зважав на те питання, бо дуже раділи, що діждалися зміни. Таж там, на кватирі, ждали їх добрі кантини, сінники, випхані соломою та жінки в пестрих одягах. Зміна в полі то така велика подія, як прохід по вулиці після тяжкої недуги.

Відділ серед трівоги зник небаром у сусіднім провалі.

Пес лишився з нами. Стояв біля дверей бараку та глядів, як відходили його кілька-місячні товариші. Підійшов до мене помало, вертів хвостом на привитання. Був це худощавий пес, із западеними боками, неприемний, одначе очі мав людські й уважливі. Не тямлю, хто це, як побачив його, сказазв:

— Пригадує вояка, похожий на тих, що відійшли відсіля.

Відтоді не цікавилися ми ним більше; кожен вишукував собі місце в бараці. За хвилину накривала й наплечники заповнили барак. Як роздавали зупу, пес станув у ряді, як додатковий вояк.

Поручник розсердився, як побачив пса:

— Ти також хочеш зупи? До кухні! Геть! Гони!

Одначе Охела, вояк із Екстрамадури, поділився своєю зупою із псом.

Тогож вечора, як я стояв на варті в окопах, побачив я, як пес кружляв неструджено довкола мурів укріплення, зупинявся біля стрільниці, вслухувався в околичну тишу. Зоря, що час від часу спадала в заглиблення стрільниці, клалася на його хребті, наче світлячок. Вояки, які були на стежі, оповідали мені на другий день, що як капраль вчасним ранком робив збірку, пес підійшов і перешукував яруги й горбки. І так що дня. Пес як доброволець виконував усяку небезпечну службу. Раз уранці, як відділ виходив по воду, пес кружляв довкола острівця, густо зарослого корчами. Нараз став гавкати розпучливо. Роздався вистріл і пес приповз із окровавленою лабою. Це Маври зранили його. Одного з них удалося нам зловити з крісом у руках, що ще димився.

Майорів адютант зопікувався псом, а Охеда доглядав його. Подія ця одушевила вояків. Переходили попри пса гордо та розповідали його пригоду. Декотрі глядили його, а пес лизав їх руки. Колиж поручник хотів підійти до нього, пес загаркотів на нього.

Педро Нунез сказав:

— Я ще ніколи в житті не бачив такого інтеліґентного пса.

— Чи пригадуєте собі, товариші, поручника Компанона? Цілісенький день вилиґувався на полевім ліжку та клав пасіянси. Подеколи виходив у табор і забавлявся так, що глядів крізь льорнету на сусідні оселі Кабилів. Убивати Маврам худобу, то був його любий спорт. Коли побачив корову або коня у віддалі яких тисячу метрів, хапав кріс і мірив докладно:

— Піднеси! Ні, ні! Є на яких пятьсот метрів!

Як лише вистрілив, зараз хапав за льорнетку. Коли вцілив, радів наче дикун. Розпука Кабилів, як побачили вбите звіря, справляла йому приємність. Нераз крики Кабалів доходили до нас у хрустальний вечір. Тоді поручник Компанон бурмотів:

— Концерт матимемо нині в ночі.

І справді нічю Маври наступали. Одначе так було ліпше, бо тоді поганий настрій поручника проминав. А він нездужав на хронічне запалення внутрішнього вуха й це не давало йому спаги.

Коли в обозі показався пил бавовни, вояки завмирали з жаху. Кари сипалися без кінця.

— Вістун Нунез, чому ти не спрятав того? За кару підеш тричі по воду! Чому приглядаєшся? Шість разів підеш по воду! Шість!

Тому годі дивуватися, що вояки винаходили щораз нові жертви для нього, як це роблять деякі племена, щоби втишити гнів богів. Та вже після після двомісячного нашого побуту годі було побачити живу душу довкола.

Страшне воно було вдивлятися в мертвий простір, спалений сонцем. Розпучливе враження самотини пригноблювало нас година за годиною. В деякі ночі, коли місячне сяйво падало біля ніг вартових вояків, збирала їх охота знищити те світло, яке викликає стільки спокус і спогадів.

Одної ночі поручник сказав до мене:

— Старий десятнику, ви того не розумієте. Ви з іншої глини. Я все життя пережив у касарнях. Лють збирає, як бачу, що вона порожна. Чи розумієте?

Пес був біля мене. Поручник тріснув пальцями та витягнув руки, щоби погладити пса. Пес відтрутив його та притиснувся мені до ніг.

— Свиня! — промовив поручник.

Ввійшов у барак, кленучи.

На другий день у фортеці відбулася огидлива подія. Як пес бавився з Охедою, й оба вганяли весело, надійшов поручник з нагайкою та так вибив пса, що на шкірі виступили кріваві сліди. Охеда поблід страшно. Дріжучи під виношеним одностроєм сказав:

— Це... це не добре, пане поручнику.

Ми всі задеревіли. Що тепер буде?

Старшина відвернувся сердитий.

— Що ти сказав?

Охеда видержав його погляд спокійно. Не знаю, що поручник вичитав в його очах, та нараз успокоївся.

— Добре. За кару дістанеш трохи служби! Вістовий Нунез! Що ночі варта на окопах аж до відкликання!

Раз раннім ранком Рамон, поручників чура, зловив пса на приказ свого пана. Чура походив з тих самих сторін, що й я, та прибіг сказати мені це заздалеґідь.

— Казав привести собаку хочби на силу. Не знаю, що хоче зробити з ним.

Небаром вийшов він з бараку із псом, а старався, щоби ніхто не запримітив його, хіба вояки, що стояли на стійках. Собака не хохтів іти на той дивний прохід. Рамон мусів держати собаку майже в повітрі, ніс його за шию. Старшина, посвистуючи, з льорнеткою в руці йшов попереду них, як хтось, що вчасним ранком вибрався на прохід. Я слідкував їх незапримічений та заздалеґідь сказав вістунові, аби не позволив воякам виходити поза кільчасті дроти. Вістка, що поручник забрав собаку, переходила вже з уст до уст.

Я Бога благаю, щоби пощадив мені подібного, як те, що запало в мені на віки. Оба тамті, разом із псом, маширували доволі довго, а пізніше зникли в річищі. Я майже повзав, щоби мене не бачили, слідкував їх. Ранок мерехтів сріблом. Із долу, з оселі Кабалів, знімався синявий дим, дим із паляниць, що їх Мавританки смажили на оливі. Я бачив, як старшина відщинав собі ремінь, як ним вязав лапи нещасного вязня. Потім із жахом побачив я, що в його руці заблистів револьвер. Я бачив, як він прислонював очі. Доще ждати я не міг. Я втікав наче божевільний до фортеці й не старався навіть укриватися. Кров гуділа мені в жилах.

Старшина й вояк вернулися за пів години, одначе вже самі. Рамон мав зачервонілі очі. Дріжучи, підійшов до мене:

— Старший десятнику, Арнедо... це справді...

— Геть! Забирайся. Драбе! Боягузе!

— Щож мені було робити, старший десятнику? Я не міг не послухати... Одначе мені було соромно... Він крикнув лише раз, одинокий раз.

Я відійшов, щоби не вдарити його.

З Охедою було гірше. Відколи пес пропав, ходив з похнюпленими очима, не говорив з ніким. Лазив довкола окопів, не вважав на кулі. Одного дня побачили ми його, як стояв на шанцях; довкола нього хмара мух. Держав у руці вбитого собаку, що вже гнив. Педро Нунез, який стояв на варті, на силу мусів видерти в нього собаку та кинув у провалля це смердюче тіло.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА.

(3)

в) Національно-культурний розвиток.

Коли Радянська Росія після кількох попередніх невдалих спроб нарешті опанувала Україну в 1920 р. то наставлений Москвою уряд та компартії України переконалися, що без задоволення національно-культурних змагань українського народу неможливо булоб навіть тимчасово затримати свою владу; тоді вони вирішили піти на зустріч українському національному рухові, наскільки це дозволяє доктрина інтернаціонального комунізму.

І от з **метою наближення радянського державного апарату, який складається переважно з неукраїнських елементів, до українських народніх мас була запроваджена так звана українізація.** Вона провадиться вже протягом 8 років і поширена також на робітничі профспілки, компартію України, комсомол, кооперацію та інші совітські організації. Але ця українізація ще не дала особливих вислідів.

Ми не будемо цим разом зупиняти уваги на тих досягненнях, які здобула українська культурна творчість в галузях науки, літератури, мистецтва та театру.

Булоб помилкою уважати, що певні досягнення на полі культури та освіти українська нація завдячує радянській владі або компартії. **Ні, це українські патріоти, які навіть в надзвичайно тяжких умовах большевицького режіму з гідним подиву завзяттям та напруженням своїх творчих сил працюють для кращої будучини своєї батьківщини, причинилися до розбудови та розквіту української культури.** Навпаки, комуністи та їх прислужники, які навіть не засвоїли в належній мірі української мови, **лише затримують розвиток української культурної творчости,** намагаючись надати їй інтернаціональний зміст та прищепити їй доґму комунізму.

Тому не диво, що на Україні вже роками точиться на ниві культурної творчости прихована боротьба поміж українським націоналізмом, що спірається на живі творчі сили української нації, та московсько-большевицьким інтернаціоналізмом, який користається підпорою та підмогою з боку компартії та радянської влади. Був час, коли останні сподівалися на ґрунті українізації та українофільської політики взагалі опанувати українськими народніми масами та привязати їх до воза пролетарської державности. Сувора дійсність не виправдала цих надій. Навпаки, український націоналізм зі стихійною силою почав опановувати навіть ті ріжні літературні, мистецькі та наукові організації, в яких раніше мали перевагу приклонники комунізму.

І от, **програвши мирну боротьбу проти українського націоналізму, радянські можновладці кинулися ратувати пролетарський інтернаціоналізм шляхом усяких репресій та за допомогою випробуваних метод терору.** Тому саме під ріжними претекстами вони почали робити чистку чи ревізію Всеукраїнської Академії Наук у Київі та інших українських наукових, літературних і мистецьких установ. Характерно, що навіть така установа, як Український Інститут Марксизму-Ленінізму у Харкові, який має стояти на сторожі чистоти комуністичної доктрини, почав підпадати впливам українського націоналізму, а тому довелося також в ньому робити ріжні заходи для боротьби з націоналістичними ухилами.

Тому саме нема сумніву, що спроба радянської влади перемогти український націоналізм за допомогою московського інтернаціоналізму зазнає також поразки, якою скінчилися **всі заходи компартії зміцнити своє панування на Україні шляхом українізації совітського державного апарату. Ні, українська нація, нині вже свідома власної сили та навчена гіркими і тяжкими досвідами, безперечно знайде той шлях, яким ішли і прийшли до свого визволення інші, щасливіші нації. Сьогодня вона обороняється, але безупинно нагромаджує свої сили для чинного виступу у слушний час.**

г) Церковна справа.

Як відомо, компартія, комсомол та союз безвірників, а фактично й радянська влада, вже роками поборюють релігію та намагаються знищити всі істнуючі церковні організації. Звичайно, ця боротьба не лишається без наслідків. Так на радянській Україні 1929 р. урядова статистика нарахувала тільки 10 тисяч молитовних домів (церкви, синагоги і т. д.), а до большевицького панування їх було коло 15 тисяч. Таксамо значно зменшилося й число усіх служителів культу, а саме з 25 тисяч до 16 тисяч. Проте ще й нині на Україні є до 9 тисяч ріжних релігійних осередків та майже (100 тисяч осіб активу (члени церковних рад тощо). Істнує також коло 100 бувших монастирів, в яких доживають свого віку до 60 тисяч монахів та монахинь.

Звичайно, як монастирі так і церкви дуже збідніли, бо втратили своє колишнє майно та інші джерела прибутків, але українське населення нині значно свідоміше та пильніше ставиться до церковних справ і до релігії взагалі, утримуючи на власні кошти церковних громад як служителів культу, так і самі церкви (ці видатки виносять нині майже 8 мілонів долярів річно). Таксамо деякі церкви коштом віруючих утримують кілька власних курсів для виховання служителів культу. Видається у дуже невеличких розмірах також релігійну літературу та періодичну пресу, хоч, правда, радянська влада, особливо протягом біжучого року, робить ріжні заходи, щоб цілком унеможливити видання релігійної літератури та преси.

У звязку з тою загостреною та жорстокою боротьбою, яка провадиться проти релігії та церкви, а також з деяких інших причин, на радянській Україні утворилися досить хаотичні відносини як поміж ріжними церквами, так і в середині кожної з них. Як відомо, на початку свого істнування радянська влада повела рішучу боротьбу проти, так званої патріяршої церкви, обвинувачуючи останню в тому, що вона підтримує монархічний рух та реставрацію старого ладу. Протягом кількарічної упертої боротьби радянська влада справді спромоглася у великій мірі знесилити цю церкву на Україні.

Після цього, а особливо протягом останніх двох років **радянська влада скерувала свою увагу на боротьбу проти Української Автокефальної Церкви, обвинувачуючої її в тому, що вона фактично стала осередком українського визвольного руху, бо, мовляв, біля неї гуртуються українські націоналісти, а також та частина селянства, яка особливо вороже ставиться до колективізації рільництва та до совітської влади взагалі.** І от під цею притокою компартія шляхом терору та ріжних загроз примусила на початку 1930 р. керівників Української Автокефальної Церкви тимчасово розвязати вищі органи цеї церкви.

Себто нині найбільші церкви України існують без належної організації та перебувають в досить розпорошеному стані. Нарешті третя православна церква, а саме Українська Синодальна Церква (так звана жива), хоч і зберегла свій апарат, бо не зазнала таких нечуваних переслідувань з боку влади, як перші, теж знаходиться в тяжкому стані, бо українське населення не має до неї належного довіря якраз з тої причини, що вона опортуністична та тримається занадто угодово до радянської влади.

Інші християнські церкви, як то католицька або лютеранська, на Україні не відіграють значної ролі, бо вони дуже невеликі. Навпаки, сектанський рух нині досить зміцнюється та поширюється. Чималу ролю відіграє на Україні також жидівська церква, хоч теж перебуває у тяжкому становищу, бо комуністи взагалі, а особливо Жиди, намагаються її знищити.

Звичайно, радянська влада рішучо та безнастанно поборює всі церкви та релігію взагалі. Ми не будемо тут розповідати, як це робиться, бо інша преса досить часто подає інформації про те, як закривають церкви, як забороняють будувати нові, як силою примушують служителів культу відрікатися від свого стану, або як їх висилають на Сибір та на Соловки, коли вони не годяться це робити. Зазначимо проте, що цей антирелігійний рух покищо не дав бажаних для большевиків наслідків, бо величезна більшість селянства, а також до половини міське населення, залишається віруючими та ще з більшим завзяттям обороняють і утримують свої церкви.

(Далі буде).

НЕГРАМОТНІСТЬ В ЕСПАНІЇ.

Еспанський міністер освіти дав про освітні відносини своєї батьківщини журналістам такі інформації. Що торкається освіти в Еспанії є найгірше в світі. Найдрастичніше виявляється це у неписьменности. Еспанія має 75 проц. анальфабетів. У самім Мадриді є більше ніж 50 тисяч шкільної дітвори, яка не могла вписатися до школи, хоч батьки хотіли. Провізорична влада видала розпорядок дати кредит міліон пезет на закупно нових будинків у Мадриді, які служитимуть за школи, а 3 міліони на провінцію. Еспанія має міліони й міліони людей, які не вміють навіть підписатися.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНЦІ У РОДЖЕРС ВИЛІЄМС ПАРК.

Ізза виступу нашої Громади у Роджерс Виліємс Парк, Провіденс, Р. Ай., то поминувши американську пресу, яка той виступ зарекордувала, у наших часописах появились два дописи. Один у „Свободі" з похвалою цего виступу, другий у „Народній Волі" з його опрокиненням. Як перший так і другий своїх критичних зауваг не звернули. Читаючи ті дописи то читач собі уявить, або Українцям виступати, або завжди сидіти за печею і поза свій український поріг ніде не вилазити.

А треба знати, що це не така маловажна справа, та як згадані дописувателі до цего виступу поставились, бо не так то легко дістати дозвіл на цей виступ і не хто будь його дістане. А коли вже хто дібеться цего дозволу, то за всяку ціну старається виступити взірцевою підготовкою. Так зробили Німці й Італійці. Тому мали великий здвиг слухачів і запевнили собі величезний моральний успіх. Та не так з тим дозволом зробили ми, Українці. Ми так його злегковажили, що мабуть ніде і ніхто не відваживбись так на похабно і з такою наївністю виступати. Малі пастухи, що товару пильнують, то наколиб їм цей виступ запропоновано, то поставились би до него серіозніще, ніж це зробили ті одиниці, що входили в склад цего комітету, котрий взяв на себе ту відвічальність та приготовляв цей виступ. Безперечно, що були це одиниці, які не мали елементарного поняття про його підготовку і робили це несвідомо, незнаючи сили й спроможности нашої громади до такого виступу. Якби нам це перший раз трапилось з таким виступом, то я замовчав би, так як це зроблено ізза громадської карности з виступом на радіо. Але взявши під розвагу недавний виступ в найбільшій авдиторії гайскул, то прогрішусь, коли замовчу. Наївности треба покласти границі і не смішити себе, ані не надуживати нашої громади. Взявши під розвагу упімнення провідних одиниць в нашій громаді, що за цей виступ давно старались, однак рахуючись з громадським голосом, чекали відповідної нагоди, аби той виступ добре випав і які з пересторогою напоминали комітет цего виступу, що ще час не наспів, то цей комітет, не зважаючи на це упімнення, чомусь настояв на тім, щоби виступати. І ми виступили і то в той час, коли зігнорували менший виступ і богато для нашої громади корисніший у Кромптон, Р. Ай.

Хто бодай троха запізнаний з музикою і з нашою громадою, той знає, що до такого виступу і з такими силами, які є в нашій громаді, за два тижні підготовити їх не можливо. На це потрібно довшої підготовки і умілого зорганізованого проводу. Це, що ось то я можу, треба забути раз на все. Така особиста зарозумілість не тільки спантеличить того, що так руководиться, але загитить на довший час всю активність нашої громади. Адже ж з досвіду знаємо, що невдача на нас Українців, дуже погано впливає.

Отих пару слів не писав я на те, щоби комусь дорікати. Але й не на те, щоби такі виступи так злегковажити. На будуче знаймо це, що як каже народня пословиця: „не штука забити крука, але живого зловити". От таке саме і з тим виступом: не штука виступити, але мати успіх. Важними причинами цего невдячного виступу було і те, що дуже по тандитному була уложена програма. Хор „Боян" занедбаний, не витренований, а взяв на себе обовязок до виконаня майже більшу половину програми, бо аж 18 точок. Забагато церківщини, так, що через цілий виступ нагадувалась **„вічная память".** На глядача хор своєю чисельністю і своїми народними строями робить приємне враження, коли мовчить. За те в часі своєї активности сам себе смішить. Половина співаків належить до хору тільки тому, аби своєю присутністю той хор чисельно декорувати.

Про орхестру скажу це, що Комітет повинен був знати, що в такім виступі треба було дати професійних музикантів, а головно корнетів, а не руководитись невишколеною дітворою. Надармо їх диріґент старавсь завдовольнити учасників. Сирівця мистецтва ніхто не створить, бо це тільки матеріял. Та найбільшим ворогом цего виступу являєсь легковаження нашої громади. Наколиб ціла громада ним заінтересувалась, то одиниці тут ні причім. Голос громади був би заважив на тім, аби примхи одиниць були вгамовані.

М. Скибінський,
Вунсакет.

СПОРТОВИЙ КЛЮБ У 70-ТІМ РОЦІ ПІСЛЯ ХРИСТА.

Управитель розкопок у Помпеях, професор Машео деля Корте, покінчив 15-тий том адресатів того міста в 70-тім році після Христа. Матеріялом служили йому написи на стінах, а саме виборчі відозви, бо вибух Везувія засипав місто саме після міських виборів. Справджено загалом 550 адрес. Та здається, що число їх збільшиться значно з дальших розкопок.

Найцікавіщою річчю в цій адресовій книзі є подання місця, в якому сходився старо-помпейський спортовий клюб. Було це товариство молодих людей, які сходилися в салях союзу та виконували ріжні спортові й военні справи. Вчилися фехтування і боксу — для вправлення до військової служби, яку виконували як старшини, бо в тім місті жили лише богатші люди.

Змагання відбувалися тупою зброєю. Відбувалися теж мечі з молодими людьми сусідніх міст. Йшли теж ігри мячеві. На всяких змаганнях бувало багато глядачів.

Той клюб брав живу участь у політичному житті, у виборах. Стіни домів, відкопаних останніми часами, вкриті численними виборчими проклямаціями тієї спортової організації. Клюб уставляв біля тих написів варту, яка пильнувала, щоби політичні вороги не змазували або не зішкробували, не переписували і не замазували виборчих кличів клюбу.

Г. Шарпф.

СЕРЦЕ Й НИРКА.

Гарний літній день. Обоє вийшли за місто. Ішли пахучим лісом, у якому стукали дятелі, горлиці воркували, царив сонящний сутінок. Посідали на моху. Тут уперше стрінулися їх руки, отворилися серця.

Коли вже наговорили собі багато рожевого про будучину, почули нараз, що жолудки допоминаються їди. Невподалеки, під лісом, була підміська гостинниця. Відтам доходили звуки музики.

Коли вже обоє в лісі сьвяточно сказали собі „ти", Іван спитав:

— Чи ви, пані, бажаєте печеню чи нирківку?

Дівчина сказала, що зїла би нирківку. Іван, самособою, згодився на те, що вона хотіла. Як принесли величезні порції, подав він дівчині нирку зі своєї печені. Дівчина маніжилася, казала, що не хоче його ограблювати. Одначе Іван сказав, що йому не залежить на нирці; він не дався їй теж переконати, що нирка то найліпша частинка з печені, як віра у коханні.

Дівчина зїла вдоволено нирку, а Іванови зате лишила трохи бараболь.

∴

В пошлюбну подорож вибралися на північ. На кораблі подали їм ниркову печеню.

— Чи можу дати вобі мою нирку, серденько? — спитав Іван ввічливо. — Я не буду її їсти.

— Ти такий добрий, — подякувала вона щасливо та зїла нирку зі смаком.

Відтепер, коли лише в них на обід була нирківка, вона все діставала нирку. Запах тієї печені пригадував їй милі спомини з пошлюбної подорожі.

∴

Минуло багато літ. Кохання причалило до пристані приязни. Раз вийшли за місто на прохід. А як верталися з проходу, поступили до підміської гостинниці. Колиж вейтер подав ниркову печеню, товста жінка без церемонії викроїла собі нирку з чоловікової печені.

— Ти все їси нирки, — сказала астматично.

Іван притакуючо промимрив щось під носом.

∴

А потім Іван лежав смертельно хорий. Та гарний літній день, лагідний, чистий вітрець додали йому ще трохи останніх сил. З трудом підвівся в ліжку та прислухувався до співу пташат.

Лікар зараз пізнав, що то ще перед смертю заблисло в хорого життя на маленьку хвилиночку.

— Якжеж почуваєтеся нині? — спитав лікар хорого. — Маєте може на щось апетит?

— Апетит? — спитав Іван ледви чутно — апетит?

— Можете їсти, що захочете, курятко, печеню, щонебудь.

— Печеню? — усьміхнувся Іван. — А нирківку вільно?

— Нирківку також. А ви любите нирку?

— Дуже люблю, — відповів Іван. Одначе зараз перелякано отворив очі широко, зітхнув глибоко і його серце перестало битися...

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє всіх членів і члениць, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 17 липня, в годині 7.30 ввечір, в домі тов. Головки. Взивається усіх членів явитись на означену годину, бо є важні справи до полагодження. Член або члениця, неявившіся на збори і не вирівнавші своїх залеглостий, будуть наражені на заплачення кари і виключення з У. Н. Союза. — В. Ярема, предс.; Гр. Орецький, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Тов. Згода, від. 358, повідомляє своїх члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 19 липня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі при Вест 14 вул. Проситься всіх члениць прибути на збори. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. — А. Гавриляк, пр.; С. Паліводя, кас.; З. Когут, фін. секр.; Б. Гричковська, рек. секр.

АЛТУНА, ПА. Бр. Неп. Зач. Пр. Богородиці, від. 145, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться 19 липня, в годині 2-ій пополудни, в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на той мітінґ, бо буде справоздання за першого пів року. — Павло Патронів, предс.; Гр. Сеньків, кас. І. Олексин, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 19-го липня, в парохіяльній школі, саля ч. 2, при Рівер стр. Мітінґ розпічнеться точно по Сл. Божій. Для того проситься всіх членів прибути на означений час і вислухати піврічне справоздання контролі. Не явившийся член без важної причини буде караний після ухвали того мітінґу. Рівнож пораз останній напоминається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали всі свої залеглости, бо наразяться на суспендовання. — Гр. Костик, гол.; Т. Мороз, кас.; П. Салімаха, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Н. З. П. Д. Марії, від. 112, подає до відома усім своїм члeницям, що піврічні збори відбудуться в неділю, 19 липня, в гали церковній, сейчас по Сл. Божій, то є в 11.30 перед полуднем. Проситься всіх члениць прийти на ті збори, як рівнож вирівнати свої належитости. — Марія Розумило, предс.; Ева Лядюк, скарб.; Марія Тулай, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що збори місячні і піврічні відбудуться в суботу, 18 липня, в годині 8-мій ввечір, в гали під ч. 217 Іст 6-та вул. Члени, котрі залягають з вкладками, мають принести на сі збори. З новими членами голоситься до секретаря. — Михаіл Марків, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 18 липня, в годині 7-ій ввечір, в гали церковній, 127 Парк ул. Обовязком є усіх членів бути на сих зборах, бо буде справоздання контр. комісії за минулий піврік. Довгуючі члени, коли не заплатять своїх залеглостий сего місяця, будуть суспендовані. — К. Марущак, предс.; Н. Ротко, кас.; Я. Децембер, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 19 липня, точно в год. 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть свій звіт за 1-ий півріk. — Волод. Сегінь, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БРИДЖПОРТ, КОНН.

Українці на святі Четвертого Липня.

День четвертого липня буде записаний для бриджпортських Українців великою маніфестацією, яка була тим більше памятна, що в ній взяли участь не лиш Українці, але й інші народи.

Субота дня 4 липня була красна. День був ясний, горячий. Парк наповнився ріжними народами. Як пчоли коло вулия, так кождий очікував коло своєї національности початку, щоби послухати, котра народність попишеться найліпше. Точно в годині 1.30 зполудня розпочали програму. Відтак, точно в 2 годині виступають Українці. Хор з 60 співаків співає українські народні пісні. Відспівали чотири пісні. На останку танцюристи відтанцювали українські танці. І спів і танці зробили на всіх дуже велике враження. Оплескам не було кінця. Сподобалися всім спів і танці. Найбільше танці, бо то не танцювали дорослі, а тільки діти.

Наш успіх був для неодного з нас несподіванкою. Як ми прийшли на своє призначене місце, як побачили повний місцевий Сісайд парк переповнений народом, кождий був у страху, щоби не змилити своєї програми і не дістати догани. Так коли наші співаки і танцюристи вийшли з синьо-жовтим прапором на сцену, тай як гримнули першу пісню, то ми вже знали, що наша пісня піде горою.

Для сего виступу прислужився Український Кружок з Ню Гейвен, з їх дякоучителем на чолі, котрі прибули зі своїм хором і допомогли нам той день відсвяткувати. Не мало тут причинився і балетмайсер В. Авраменко, що приїхав з Ню Йорку і допоміг своїми танцями показати, що Українці привезли зі своєї батьківщини. Не мало труду мав місцевий хор, що взявся за таке діло й за короткий час пішов перед чужинців з рідною піснею. Диригував хором п. Йосиф Волк.

По скінченню нашої програми зараз репортери поприходили фотографії.

Свято показало нам красу української пісні й танку та запалило молодіж організуватися для плекання танців.

Михайло Галькевич
зі Стратфорд, Конн.

Рабінова люлька.

Жиди оповідали собі, що люльку покійного рабіна чудотворця з Бояна (на Буковині) продають за 20 дукатів. Торговець збіжа Мошко сказав: „Я хотів би на пробу закурити з рабінової люльки, заки її куплю". Йому позволили і Мошкови здавалося, що в димі бачить херувимів. Мерщій платить і спішить додому.

На другий день набив Мошко тютюну в рабінову люльку й уже заздалегідь радіє, які то чуда побачить. Закурив люльку, та бач, люлька шкварчить і смердить, Мошко не бачить уже ніякого чуда. Зажурений побіг до місцевого жидівського мудрця та жаліється.

На це мудрець:

— Пояснити цю справу не тяжко. Заки ти купив цю люльку, вона була нашого рабіна чудотворця. Тому ти бачив чудо. Тепер же це твоя люлька, тому не може вона творити ніяких чудес. А вона є теж стара люлька, то чомуж не мала би смердіти?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(70)

Разом з загибілю „Кінкейда" пропала в Тарзана надія на скоре виратування з джунглів. Він знав, що перед ними знову лежить довгий час ріжних несподіванок і тяжкої боротьби, поки якийсь випадок не пощастить нарешті вибратися з джунглів. Найбільше непокоїло Тарзана становище Джейні, одинокої білої жінки в тяжких умовах життя серед дикунів і джунглів. Та журбою не можна ратуватися, а тому щось треба було робити.

—o—

Дотепер Тарзан умів вийти з найтяжчого становища. Тепер його активність, відвага й упертість також мусять помогти знайти вихід. Передусім, треба було знайти жерело доброї води до пиття, щоб не захоріти від річної води. Потім біля того жерела води осісти табором. Все треба влаштувати так, що може доведеться лишатися тут роками. З такими завданнями й намірами Тарзан наказав збудувати хижу недалеко знайденого жерела доброї води.

—o—

Потім, не гаючи часу, Тарзан рішив розслідити найближчу околицю. Він лишив Джейні під опікою Мугамбі, а також чорної жінки Мосули. Це та жінка, яку Тарзан знайшов у човні, коли вибирався зі своїми звірятами до „Кінкейда". Від того часу Мосула лишилася з Тарзаном та Джейні. Джейні боролася всією істотою проти тяжких дум і тяжкого настрою, що знову опанували нею. Вона вже майже стратила надію колись побачити свого сина.

—o—

На горбі, недалеко берега, Тарзан установив постійну денну й нічну сторожу. Зі шматків старої одежі зробили прапор, який повівав на високому шовбі з пальми, а в ночі горів там яскравим полумям огонь. Цим способом Тарзан думав звернути увагу на себе моряків, колиб якийсь корабель плив мимо. Та минав день за днем, а море було мертве так далеко, як далеко сягав зір. Не було на нім ні вітрил, ні диму від пароплава.

—o—